

Helsingin yliopisto - Helsingfors universitet - University of Helsinki ID 2002-1518

Tiedekunta-Fakultet-Faculty Valtiotieteellinen tiedekunta		Laitos-Institution-Department Kansantaloustieteen laitos	
Tekijä-Författare-Author Koutaniemi, Arne			
Työn nimi-Arbetets titel-Title Milloin vertikaaliset yrityskaupat vähentävät hyvinvointia?			
Oppiaine-Läroämne-Subject Kansantaloustiede			
Työn laji-Arbetets art-Level Pro gradu		Aika-Datum-Month and year 2002-03-06	Sivumäärä-Sidantal-Number of pages 74, v s.
<p>Tiivistelmä-Referat-Abstract</p> <p>Tutkielma käsittelee vertikaalisten yrityskauppojen vaikutuksia yhteiskunnan hyvinvointiin. Vertikaalisilla yrityskaupoilla tarkoitetaan tilanteita, joissa fuusioituvat yritykset ovat olleet ennen yrityskauppaa asiakassuhteessa keskenään. Toisin kuin horisontaalisissa fuusioissa, vertikaalisissa yrityskaupoissa toisiinsa yhdistyvät yritykset eivät ole olleet toistensa kilpailijoita samoilla markkinoilla. Vertikaalista suhdetta vastaa talusteoriassa asetelma, jossa fuusioituvien yritysten tuotteet ovat toistensa komplementteja.</p> <p>Tutkimuksen tavoitteena on selvittää, ovatko vertikaaliset fuusiot joissakin tilanteissa yhteiskunnan kannalta haitallisia. Talusteoreettinen analyysi on tarpeen, jotta kilpailuviranomaiset pystyisivät tunnistamaan haitalliset yrityskaupat ja estämään niiden toteuttamisen.</p> <p>Tutkimusaihe kuuluu toimialan taloustieteen piiriin. Tutkimusongelmaa lähestytään mikrotaloustieteellisesti hyödyntäen paitsi Bertrand- ja Cournot-oligopolimalleja myös peliteoreettista lähestymistapaa. Tutkielmassa tarkastellaan kattavasti kolme vertikaalisiin yrityskauppoihin liittyvää piirrettä: kaksoismarginalisaation välttämistä, poissulkemista ja kustannusinformaation strategista roolia. Ensiksi mainitun tarkastelu pohjautuu pääasiassa R. J. Ruffinin (2001) tutkimustuloksiin, poissulkemisen tarkastelu J. A. Ordoverin, G. Salonerin ja S. C. Salopin (1990) esittämään malliin ja informaation rooliin liittyvä analyysi J. P. Choin artikkeliin (1998).</p> <p>Tutkimuksessa päädytään seuraaviin tuloksiin: Vertikaalisilla yrityskaupoilla vältetään kaksoismarginalisaatio, mikä kasvattaa niin yrityskaupan osapuolten kuin kuluttajienkin hyvinvointia. Yrityskauppoihin saattaa kuitenkin liittyä riski siitä, että fuusioitunut yritys harjoittaa poissulkemista eli nostattaa kilpailijoidensa kustannuksia. Tällöin yhteiskunnan hyvinvointi voi vähentyä. Mikäli taas fuusion taustalla on intressi salata kustannusinformaatiota, voivat kokonaisvaikutukset olla joko positiivisia tai negatiivisia riippuen markkinoilla vallitsevan kysynnän luonteesta. Choin mallissa kuvatuilla Hotelling-tyyppisillä markkinoilla yrityksille voitollisista vertikaalisista fuusioista ei aiheudu kuluttajille hyvinvointitappioita.</p> <p>Koska markkinoilla tapahtuviin vertikaalisiin yrityskauppoihin liittyy useita yhteiskunnan hyvinvointiin vaikuttavia tekijöitä, on Suomen lainsäädännössä lähdetty siitä, että kauppojen valvonnan tulee perustua kilpailuviranomaisten tapauskohtaiseen arviointiin. Tutkimus tukee näkemystä siitä, että vertikaaliset fuusiot voivat tietyissä tilanteissa olla haitaksi yhteiskunnalle, ja että viranomaisilla on tämän vuoksi oltava mahdollisuus joko asettaa ehtoja yrityskaupan toteuttamiselle tai kieltää haitallisina pidettävät kaupat kokonaan.</p>			
<p>Avainsanat-Nyckelord-Keywords</p> <p>vertikaalinen integraatio</p> <p>poissulkeminen</p> <p>kaksoismarginalisaatio</p> <p>kilpailutaloustiede</p>			
Säilytyspaikka-Förvaringsställe-Where deposited			
Muita tietoja-Övriga uppgifter-Additional information			